

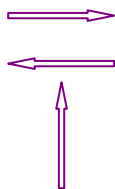
O CANTAR DA CANTARUXA

Autor

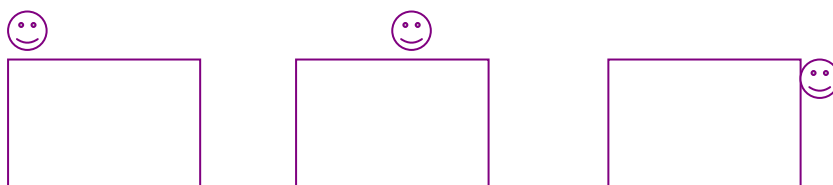
Marcelino de Santiago Viqueira (Kukas)

2005

Entra a BOLBORETA voa xunto á FAROLA voa por detrás do MURO DO FONDO voa polo tellado da CASA escapa pola dereita da casa cando canta a CANTARUXA entra polo FONDO CENTRO, cerella na GAITA senta no VALADO DEREITO deixa parte da gaita nel O GRILO da chimpos detrás do MURO ESQUERDO

asoma a cabeza detrás do MURO ESQUERDO

asoma $\frac{1}{2}$ corpo mira ó público e desaparece

aparece con sixilo pola CASA DEREITA e dun chimpso sube ó VALADO DEREITO ó tempo a

CANTARUXA dun brinco e agachase tralo VALADO ESQUERDO

CANTARUXA. - Auxilio, socorro...

Un terremoto, unha treboada,

Unha pantasma, unha empanada...

O GRILO senta no VALADO DEREITO

GRILO. - Valente cantaruxa,

non hai quen lle tusa...

A CANTARUXA vai por diante do VALADO ESQUERDO cara ó grilo

CANTARUXA. - Grilo do diaño
sempre incordiando,
ben poderías ir coa leria
a outra parte...
Mira para esto,
pola túa culpa escacharrei
o meu instrumento...

O GRILO colle a MANDOLINA

GRILO. - E para que queres ti ese aparello,
non se fixo a música para as mans
dun cerello...

CANTARUXA. - Quen falou que a casa honrou,
que saberás ti que é o talento...

A CANTARUXA quítalle a GAITA

Xa di o refrán:
Arelas de burro non chegan ó ceo

O GRILO se levanta e vai tras dela a falarlle á orela

GRILO. - Cala cantaruxa desleigada...
Ou hei lembrar quen ten a palleta esgallada...

A CANTARUXA xirase e acurrala ó grilo coa gaita

CANTARUXA. - Falas ti que cantas ó xeito moderno,
sen método nin caderno...

O GRILO apártalle a gaita e revolvese contra ela

GRILO. - As vellas melodías,
soan trasnoitadas
non teñen sentido
falan de cousas pasadas...

O GRILO dálle unha palmada nas costas.

É unha pena que xa non nos digan nada...

A CANTARUXA desafíalle ó estilo espadachín

CANTARUXA. - Eu desafíote a facer unha regueifa,
Van tomando posición central e cara ó público
a recitar poesías,
dos vellos trobeiros,

GRILO. - dos novos rapeiros

CANTARUXA. - dos vellos gaiteiros

GRILO. - dos novos roqueiros...

Cantan os DOUS cara ó público e no CENTRO

Pois que comece o concurso.

*Mentres cantan van indo a CANTARUXA ó lateral DIANTE ESQUERDA
e o GRILO ó lateral DIANTE DEREITA.*

CANTARUXA. - Xa verá este marruán
quen é mais perillán,

GRILO. - mais garruleiro,

CANTARUXA. - mais trangalleiro

GRILO. - ¿ Quen comeza primeiro?

CANTARUXA. - O vinculeiro...

O GRILO vai cara o CENTRO e sinalando á CANTARUXA

GRILO.- Por canas e por anos
Que cante primeiro
O do tempo dos romanos..

O GRILO índose polo CENTRO por detrás da CASA.

Eu vou preparar as miñas historias
que teño un par de ideas de grilo....

A CANTARUXA vai por detrás do VALADO ESQUERDO

CANTARUXA.- Vai, vai que te leve o demo
Vai, vai, que te ha de levar
Vai, vai que te leve o demo
á xunto da túa nai.

A CANTARUXA desaparece por detrás do MURO ESQUERDO e volve a somar a cabeza.

Que para lle ganar a un pimpín
non preciso máis que o meu maxín...

Vaise a CANTARUXA

Entra a FORMIGA N por diante do VALADO cun CULEIRO as costas, remexe pola escena ao tempo que non deixa de rosmar.

FORMIGA N.- Traballo, traballo e mais traballo,
Manda carballo...
Traballo, traballiño, traballete...
Que traballe o cara de molete...

Que eu xa fico deslombada...

Mal pago me da o destino

Por nacer formiga obreira...

traballar é o meu sino ...

Traballo, traballiño, trabállete

A FORMIGA N senta no CUBO DO LIXO e apoia os pés no CAPACHO.

i Traballa ti que a min dáme a risa i

e que traballe a formiga Luísa

a que perdeu a camisa...

Escoitase cantaruxar a CANTARUXA... A FORMIGA colle o CAPACHO e agochase tras del.

Que é ese chifro, un furacán con cara de can,

ou un lostrego de segunda man...

Escoitase de novo a CANTARUXA ....

Son inocente, prometo traballar

deica esbourar....

A FORMIGA N colle o CAPACHO e vaise correndo por detrás do VALADO DEREITO e desaparece por detrás da CASA DEREITA

Entra a CANTARUXA por detrás do MURO ESQUERDO fai exercicios de quecemento...vai por detrás do VALADO ESQUERDO e logo por diante e finalmente fai ximnasia no VALADO DEREITO

O GRILO entra polo CENTRO e dun chimpo sube ó VALADO ESQUERDO

CANTARUXA. - Carafio, semellas un besbello. Vaia chimpo de campión olímpico

O GRILO tómbase no VALADO ESQUERDO

GRILO.- Deixémonos de trapalladas e
comecemos o concurso...

A CANTARUXA tatexa, non sabe como comezar...

GRILO.- ¡Que!, ¿ é para hoxe?

A CANTARUXA desafina

GRILO.- Despois de esta exhibición de medo, tatexar,
e escaseza de talento...
a decrepita Cantaruxa
abandona o concurso...

CANTARUXA.- ¡Quieto, parado!
Que aínda non teño comezado.
Aos rapsodos profesionais coma min
calquera cousa nos inspira...
calquera cousa nos anima...
mira esta pedra por exemplo

Colle unha PEDRA, dálle con ela ó GRILO que desaparece tralo VALADO ESQUERDO.

Calquera cousa me serve para facer

Unha poética poesía

A CANTARUXA comeza a recitar o POEMA de LEÓN FELIPE no VALADO DEREITO

Así é a miña vida,
pedra,

coma ti; / coma ti,
pedra miúda; /
coma ti,
pedra lixeira; /
coma ti,
pelouro que rodas
polos carreiros
e polos vieiros; /

Vai cara ó CUBO do LIXO

coma ti,
cascallo humilde das estradas; /

Roda polo chan e sube ata o VALADO ESQUERDO

coma ti,
que en días de treboada,
afúndeste
na lama da terra
e logo
chispeas
baixo as pegadas

Aparecen as BOTAS empezando coa bota de dentro dan 4 PASOS adiante e 1 PASO atrás e logo patada á PEDRA e dálle 3 TOQUES coa punta, a PEDRA XIRA para atrás , TACONAZO e a PEDRA XIRA para adiante, patada coas 2 BOTAS e a PEDRA XIRA para atrás e as BOTAS XIRAN xuntas e atrapan á PEDRA que da un chouto e a BOTA pisa á PEDRA en plan chulito, logo as BOTAS dan brincos enriba da PEDRA ata que se desequilibran e caen para atrás.

Aparece a RODA dende a esquina do VALADO DEREITO que vai rodando por enriba do VALADO, do CUBO do LIXO e sube ó VALADO ESQUERDO e pasa por enriba da PEDRA e se DESEQUILIBRA e desaparece dando tumbos para atrás.

e baixo as rodas; /

O Grilo coloca a BASE, a PEDRA sube encima e cando está no lado esquerdo a COLUMNNA REDONDA Iponse enriba, bambolea, da un brinco e no 2º brinco a pedra escapa para a dereita.

coma ti, que non tes servido

para ser nin pedra

dunha Lonxa,

Se coloca a COLUMNNA REDONDA II encima, a PEDRA achegase, as columnnas ábrense como unha boca e a pedra escapa.

Coloca a COLUMNNA DEREITA I, a PEDRA se coloca encima, a COLUMNNA DEREITA II dálle un empurrón e a PEDRA sae disparada.

nin pedra dunha Audiencia

A PEDRA se coloca entre as COLUMNNAS, e logo o FRISO encima, a PEDRA da un bote e sae para o lado esquerdo.

nin pedra dun Pazo,

A PEDRA sube ata a esquina esquerda do FRISO, logo se coloca encima o TIMPANO e coa pedra no medio se bambolea todo e caen as pedras entre os VALADOS. O grilo se leva 2 cachos de columna.

nin pedra dunha Igrexa; /

coma ti,

pedra aventureira; /

A CANTARUXA colle o TIRACROIOS e pasa por diante do VALADO ESQUERDO e colle a PEDRA e fai que apunta.

coma ti,
que, tal vez, estás feita
só para un tiracroios
pedra pequena
e
lixreira... /

Entra a FORMIGA recolle as PEDRAS

FORMIGA N. - Traballo, traballo e mais traballo,
todo espallado a eito...
e ti formiga apañalas como poidas...
traballo e mais traballo...

Aparta á CANTARUXA que senta no VALADO DEREITO

Ei, Cantaruxa , deixa de estorbar,
Vai a aduanar a outros eidos...

CANTARUXA. - ¿Que calandraca te picou?,
amiga formiga...

CANTARUXA. - ¿Que calandraca te picou?,
amiga formiga...

FORMIGA N. - Eu teño que traballar,
non como outras que non a rañan...
e que conste que non sinalo a ninguén

CANTARUXA. - Tes de comprender que cada quen
traballa no seu,
tódolos oficios son necesarios...
ti repañas follas, graos, sementes...
para pasar o inverno quente...

FORMIGA N. - Traballo e mais traballo...
traballa ti ca min dáme a risa...

CANTARUXA. - Non te incomodes, formiguiña,
tes que comprender que no mundo
poetas, cantantes e comediantes
ten que haber...
senón a vida que triste sería
sen música nin poesía...

FORMIGA N. - Coido que tes razón,
voume coa miña canción...
Ai, traballo, traballiño, traballete...
formiga colle o teu capacho e vete...

VAISE A FORMIGA por diante do VALADO DEREITO

CANTARUXA. - Ao grilo covarde,
o da voz cristalina,
quebráronselle as ideas,
e xa cri...cri... cricou a súa gris cantareliña...

A CANTARUXA baixase do VALADO e colle o TIRACROIOS e apunta e dálle unha pedrada ó GRILO que asoma a cabeza detrás do MURO ESQUERDO.

O GRILO asoma de medio corpo

GRILO. - Haber si andas con mais coidado
Case me quitas un ollo,
Outra vez mira onde guindas o croio

CANTARUXA. - Perde coidado, grilo grileiro,
Onde poño a pedra poño o ollo

O GRILO aparece polo centro da escena

GRILO. - Pero, que sexa un ollo teu non o meu...

CANTARUXA. - Sempre coas mesmas andrómenas,
se non queres continuar co concurso
non te preocupes, eu o entendo...

A CANTARUXA achegase ó GRILO.

pero non tes que buscar desculpas para non
seguir...

¿Qué te pareceu o meu poema?

GRILO. - Sinxelo, non esta mal...

CANTARUXA. - Veña, quixera ver si tes ti un mellor...

GRILO. - Que se apaguen as luces.
Silencio na sala,
concentración no salón
poñédevos ao xeito
que o poema comezo....

O GRILO no CENTRO e a CANTARUXA vaise indo por detrás do VALADO DEREITO.

A LUZ VAISE APAGANDO, SO FICA ACESA A QUE ALUMEA OS VALADOS.

MÚSICA.

A CANTARUXA coloca a HERBA do VALADO DEREITO.

O GRILO coloca a LIANA e a HERBA do VALADOE ESQUERDO.

Hai dozura infantil
na mañá queda. /

Na alameda
un manancial recita
o seu canto entre as herbas. /

Sae o CARACOL polo VALADO DEREITO e camiña.

E o caracol, pacífico
burgués do vieiro,
ignorado e humilde,
a paisaxe contempla. /

A divina quietude
da natureza deulle valor e fe,
e esquecendo as penas
do seu fogar, desexou
ver o fin do sendeiro. /

O CARACOL chega á LIANA e queda na zona do CUBO do LIXO.

Botou a andar e internouse
nun bosque de hedras
e de ortigas. / No medio
había dúas ras vellas
que tomaban o sol
aburridas e enfermas. /

APARECEN as RÁS no VALADO ESQUERDO, dan brincos cando falan.

Estes cantos modernos,
rexoubaba unha delas,
son inútiles. / Todos,
amiga, / resposta
a outra ra, que estaba
ferida e case cega: /
Cando nova cría
que se ó fin Deus escoitara
o noso canto, tería
compaixón. E a miña ciencia,

A RÁ VELLA fai un aparte cara ó público.

pois teño vivido moito,

fai que non o crea.

Eu xa non canto máis... /

Entra unha RÁ NOVIÑA dando chimpos por enriba das outras RÁS.

As dúas ras quéixanse

pedindo esmola

á unha raniña nova

que pasa fachendosa

afastando as herbas. /

O CARACOL segue no CUBO do LIXO

Ante o bosque sombrío

o caracol, arrepiado,

quere berrar. Non pode.

As ras se lle achegan. /

AS RÁS se acercan o borde do VALADO e a RÁ VELLAponse enriba da outra RÁ.

¿Es unha bolboreta?,

di a case cega. /

Despois a outra RÁ estira todo o corpo para ver mellor ó CARACOL,

Ten dous corniños,

a outra ra contesta.

Xirase para falar coa outra RÁ

É o caracol.

A RÁ volve a estirarse no borde do VALADO.

¿Ves, Caracol, doutras terras? /

Veño da miña casa e quero

volver axiña a ela. /

A RÁ VELLA da un chouto cando fala.

Es un becho moi covarde,

exclama a ra cega. /

¿Non cantas nunca? /

Non canto, /

¿Nin rezas? /

Tampouco: nunca aprendín. /

¿Nin cres na vida eterna? /

¿Que é iso? /

Pois vivir sempre

na auga máis mainiña,

xunto a unha terra florida

que a un rico manxar sustenta. /

Cando neno a min díxome

un día a miña pobre avoa

que ó morrer eu me iría

sobre as follas máis tenras

das árbores máis altas. /

Unha herexe era a túa avoa,
a verdade dicímoscha
nosoutras.
Creras nela,
din as ras encabuxadas. /

As RÁS dan choutos o falar e rematan na esquina esquerda do VALADO

¿Por qué quixen ver a senda?
xeme o caracol. / Si, creo
por sempre na vida eterna
que predicades .../

A RÁ VELLA queda abaixo e a outra RÁ encima dela.

As dúas ras mendigas
coma esfinxes fican.

A RÁ que está enriba xirase para falar coa outra.

Unha delas pregunta: /
¿Cres ti na vida eterna? /
Eu non, / di tristeira
a ra ferida e cega. /
¿Por qué lle dixemos entón
ó caracol que crea? /

A RÁ VELLA separase da outra e case levita ó falar.

¿Por qué...? E que sei eu, /
di a ra chosca. /

Énchome de emoción
ó sentir a firmeza
con que chaman os meus fillos
á Deus dende o rego ... /

Marchan as RÁS dun chouto.

*O CARACOL atravesa con coidado a LIANA ata chegar ó VALADO
ESQUERDO.*

Xa no sendeiro
un silencio ondulado
xurde da alameda.

*Aparecen pola esquerda do VALADO ESQUERDO as FORMIGAS
encarnadas*

A un fato de formigas
encarnadas atopa.
Van moi alborotadas,
arrastrando tras elas
a outra formiga que ten
esmendrelladas as antenas. /
O caracol exclama: /
formiguiñas, paciencia.
¿Por que así maltratades
á vosa compañeira?
Contádeme o que fixo, e
eu xulgarei en conciencia.

Cóntao ti, formiguiña. /

A FORMIGA esmendrellada vai polo ar ata caer no medio do valado.

A formiga medio morta

di moi tristeira: /

Eu vin as estrelas. /

¿Que son estrelas? /-din

as formigas inquietas. /

E o caracol pregunta

pensativo: /¿estrelas? /

Si, /

vin as estrelas,

subín á árbore mais alta

que ten a alameda

e vin milleiros de ollos

dentro das miñas tebras. /

O caracol pregunta: /

¿Pero, que son estrelas? /

Son luces que levamos

sobre a nosa cabeza. /

Nós non as vemos, /

as formigas comentan.

E o caracol: /A miña vista

só atinxe ás herbas. /

As formigas exclaman
movendo as súas antenas: /
Matarémosche, es
preguiceira e perversa.
O traballo é a túa lei. /

Eu vin ás estrelas, /
di a formiga ferida.
E o caracol sentencia: /
deixádea que se vaia,
seguid as vosas faenas.
É fácil que moi pronto
xa rendida pereza. /

AS FORMIGAS baixan polo lateral esquerdo do VALADO mentres que por detrás aparece a ABELLA.

Polo ar doce
cruzou unha abella.
A formiga agonizando
ule a tarde inmensa
e di: /É a que ven
a levarme a unha estrela. /

A ABELLA colle a FORMIGA MORTA e vanse voando por detrás do MURO do FONDO.

O CARACOL camiña, mira para atrás, parase, mira ó público.

E o caracol suspira
e alleado camiña
cheo de confusión
polo eterno. / O sendeiro
non ten fin, / exclama. /
Seica ás estrelas
se chegue por aquí.
Pero a miña grande torpeza
me impedirá chegar.
Non hai que pensar en elas. /

O CARACOL parase na esquina esquerda do VALADO e mira ó frente.

e o caracol, pacífico
burgués do vieiro,
a paisaxe contempla /

Entra a FORMIGA K e comeza a recoller as HERBAS do VALADO DEREITO e a LIANA.

FORMIGA K. - Traballo, traballo e mais traballo...

Olla ó GRILO

Anda outra vaca mais no millo...

O GRILO collendo a HERBA do VALADO ESQUERDO dille

GRILO. - Ei formiga, deixa de enredar
nas miñas cousas...

FORMIGA K. - ¿Dende cando as follas tiradas
no chan teñen dono?...

GRILO. - Seica andas chosca...
Olla para elas...

FORMIGA K. - ¿É...?

GRILO. - Non ves que non son de verdade,
Son atrezzo...

FORMIGA K. - ATRE... qué '

GRILO. - Atrezzo, ragazzo,
É o conxunto de obxectos:
vasos, pedras, follas,
Chourizos, laranxas, tixolas...
Etcétera. Etcétera. Etcétera.....
Que se empregan nun escenario teatral...
¿ Capichí ¿

FORMIGA K. - Ou sexa, que non valen para nada?

GRILO. - Tanto como para nada....
Os que nos dedicamos a farándula
non pensámolo mesmo...

A FORMIGA collendo a HERBA que ten o GRILO e comezando a marchar

FORMIGA K. - Paparruchadas, estas follas a min
ben que me serven para decorar o formigueiro...

GRILO. - Si non deixas o atrezzo onde esta,

denúnciote...

Vaise a FORMIGA K e sinala para o cu.

FORMIGA K. - Pois tómame a matricula... Si podes

GRILO. - ¡Mecachis...! como te pille, xa veras ti!

Vaise o GRILO detrás da FORMIGA, pero a cámara lenta.

INTERMEDIO

SOA O DUETO DE ROSSINI.

O GATO aparece no MURO ESQUERDO, baixo a FAROLA

A GATA aparece no TELLADO da CASA

O GATO salta ó VALADO ESQUERDO e anda por el ata o borde.

A GATA baixa polo CAÑO da CASA.

Xúntanse no CUBO do LIXO e a GATA escapa para atrás da CASA, o GATO vai detrás dela e aparecen os dous no TELLADO moi acaramelados.

FIN DO INTERMEDIO

Entra a CANTARUXA polo CENTRO e vai detrás do VALADO ESQUERDO.

CANTARUXA. - O grilo fachendoso

Anda a presumir

de ser o mais virtuoso

do mundo mundial...

Xa esta ben,

Veremos quen ri o último...

Entra o GRILO, ve a CANTARUXA, tuse moi forte.

A CANTARUXA lle bate nas costas, e O GRILO ergue as mans en sinal de victoria o tempo que di:

GRILO. - Graciñas, gracias, xa sei que son o mellor...
Graciñas, graciñas...

CANTARUXA. - Veña oh, a rañala por aí...

GRILO. - Hai que saber perder, meu.

CANTARUXA. - Aínda non dixen a última palabra

O GRILO senta no CUBO do LIXO.

GRILO. - Pois si que es teimuda...

CANTARUXA. - Lembro unha vella cantiga
que fala do mar, dos nosos mariñeiros...

A CANTARUXA comeza a cantar

GRILO. - Esa cantarela tamén a sei eu,
que má aprendeu meu avó Romeu...

O GRILO segue a cantar tamén.

Vanse os dous polo CENTRO e desaparecen trala CASA

CANTARUXA. - Xa...

Cantaruxan a melodía dos "CATRO VELLAS MARIÑEIRO"

A LUZ vaise trocando a PANTAIA de SOMBRAS...

Sae o BARCO dos MARIÑEIRO, se cruzan coas GAIVOTAS.

GRILO. - Catro vellos mariñeiros,
catro vellos mariñeiros,
todos metidos nun bote,
boga, boga mariñeiro,

imos para Viveiro
xa se ve San Roque.
Ailalelo, ailalalelo,
ailalelo, ailalala.

Cambio de LUZ.

O BARCO navega e os PEIXES nadan por debaixo.

Os mariñeiros traballan,
os mariñeiros traballan
de noite ca luz da lúa
da gusto velos chegare,
pola mañá cedo,
cheirando a frescura
da gusto velos chegare,
pola mañá cedo,
cheirando a frescura
Ailalelo, ailalalelo,
ailalelo, ailalala.

Entra o PEIRAO, o BARCO achegase.

Traio sardiña e bocarte,
traio sardiña e bocarte,
tamén xurelo pequeno,
rapaciña de Viveiro
ven busca-lo lote

do teu mariñeiro,
rapaciña de Viveiro
ven busca-lo lote
do teu mariñeiro,
Ailalelo, ailalalelo,
ailalelo, ailalala.

Logo vanse separando ata que o PEIRAO desaparece e queda o BARCO só.

Unha grande TORMENTA

POEMA DE MANUEL ANTONIO .

Pasa o PAQUEBOTE cun SOL

Fomos ficando sós
o Mar o barco e mais nós
Roubáronnos o Sol
O paquebote esmaltado
Que cosía con liñas de fume
Áxiles cadros sen marco

Pasa un VELERO coas velas ó vento.

Roubáronnos o vento
Aquel veleiro que se evadiu
pola corda froxa do horizonte

Pasa o barco dos mariñeiros e queda a pantalla valeira

E ficamos nós sós

Sen o Mar e sen o barco

Nós.

Entra a FORMIGA NOE co CAPACHO ó lombo, cruza a escena e cando da a volta cruzase no centro coa FORMIGA KUKAS, danse a man e pásalle o CAPACHO

FORMIGA K.- Traballo, traballo e mais traballo...

Xa estou farto de tantas trapalladas...

Si o traballo e saúde

que traballe Rita...

Pon o CAPACHO no chan do revés e sube ó VALADO DEREITO.

Comeza a cantar, desentoando de mais...

O GRILO asoma detrás do MURO ESQUERDO.

GRILO.- Ei, deixe de amolar...

FORMIGA K.- Que pasa? ¿So podedes ornear vos?

GRILO.- Cada quen ó seu o seu,
ou cando viches que nos
carretasemos follas...

FORMIGA K.- Certo é que non vos vin pegar pancada...

O GRILO achegase a ela polo centro.

GRILO.- ¿Me estas chamando preguiceiro?

FORMIGA K.- ¡Non!

GRILO.- ¿Pois logo?

A FORMIGA dándolle un toque ó cu VAISE.

FORMIGA K. - Deica logo...

A FORMIGA parase e di

iserá lerchán, nugallán e preguiceiro!
o día que vexa ó grilo grileiro traballar
xúrovos que compoñon unha poesía poética...

O GRILO asústaa

O GRILO vai por diante do VALADO DEREITO

GRILO. - Sempre coa mesma leria,
todo quisque dime o mesmo,
pero chegada a hora da verdade
o que aleda as festas son eu...
¿que entenderán estas formigas
por traballo?
Nin que cantar e bailar non fora
traballo... hai que pensar,
hai que escribir...
hai que ensaiar, ensaiar e ensaiar...
estou aburrido de tanta trangallada,
estou canso....

O GRILO fai que ensaia un texto.

Entra a CANTARUXA polo CENTRO

CANTARUXA. - ¿que rosas? ¿Que tes?

O GRILO apoiase no VALADO ESQUERDO e logo colle a TAPA do CUBO do LIXO como para tirarse dentro

Ai, non sei como o concurso continuar...

Estou deprimidoooo....

A CANTARUXA agárralle polo brazo e sácalle a TAPA

CANTARUXA. - Pois a min antes de rematar gustaríame
outra historia contar...

Oes, teño unha idea:

¿por qué non me axudas a contar
a verdadeira historia da
"Gaita que a todos facía bailar"?

GRILO. - Feito, meu amigo...

CANTARUXA. - Imos aló, logo

Soa a MUSICA.

Colocan 2 ÁRBORES no VALADO ESQUERDO e 1 ÁRBORE no VALADO DEREITO.

O PASTOR asoma polo CUBO do LIXO.

Aínda xeaba na mañá cedo,
como decote o pastor
sen acougo nin temor
abriu a porta do cortello
e as ovellas dando brincos
de contentas,

foron pacer

a herba fresca do amencer.

Aparecen as OVELLAS GORDAS dando brincos no VALADO DEREITO.

O PASTOR sube ó VALADO

O pastor mataba as horas

soñando

que era gaiteiro

tocando.....

unha muiñeira, unha foliada...

unha xota, unha alborada

Aparece no CUBO do LIXO un VELLO

iEi, bo rapaz! -volveuno ó mundo

a voz carraxeira

dun vello vagabundo

que a el se achega pola beira

para non se enguedellar na silveira

O VELLO estende a man pedindo esmola.

O velliño prega sen alento:

- meu amigo pastor

unha esmola este miserento

te pide por favor ...

-Vaitó, ¿que te podo dar

si son mais probe cunha calindorna do mar?

dixo o raparigo

O VELLO sinala co dedo

-Ti tamén es un ruín...

Aló na casa farturenta

o seu dono votoume os cans...

Non teño nin serrín

para xantar...

-Si non es de mal dente

achanta o meu carón bo amigo,

e come con migo,

non te podo ofrecer mais que

pan reseso e queixo do millorciño !,

replicou o mociño,

O PASTOR colócase entre as ovellas

-queixo que fago co leite

que me regalan as ovellas...

E degoxou de tal xeito o pobre vello

que ó mozo non lle deixou nin un codelo

nin unha frangulla cativa...

-Amigo fuste bo con migo,

por eso un desexo te hei conceder...

-Sempre desexei unha gaita de buxo

que cando eu me poña a tocar

a xente non pare de bailar...

O PASTOR baila e levita entusiasmado. O VELLO desaparece

Que bonito é soñar

¿non si meu compañeiro?...

E o por de novo os pes no mundo

nin rastro atopou do miserento vagabundo.

Ó caer o sol por recolle o rabaño

coa axuda dun valente can de palleiro

ó que non hai lobo que lle meta medo.

Cruzan do VALADO DEREITO ó VALADO ESQUERDO o PASTOR, as OVELLAS e o CAN.

O PASTOR deitase a durmir entre as ÁRBORES.

Unha OVELLA separase do rabaño. Aparece o LOBO subindo polo lateral dereito do VALADO ESQUERDO.

O LOBO papa á OVELLA.

O CAN vai tralo LOBO que desaparece por detrás do CUBO do LIXO é o CAN volve coa OVELLA.

Mañanciña fresca,

xa é outro día.

O galo canta

e a xente se levanta.

O PASTOR esperta. Aparece unha GAITA nunha ÁRBORE.

O sol mais ledado ca nunca luce e reluce...

e coma sempre,

o pastor e o seu can de palleiro
levan a pacer
as brincadeiras ovellas
brancas e negras.
Pero, cal é a súa sorpresa
ó ollar que dun ramallo ó sol
saía unha gaita de fol...
acariñouna coma se acariña un meniño,

Dar o cambio e aparece o PASTOR coa GAITA

soprou nela...
e a gaita comezou a soar e...
as ovellas puxéronse a bailar...
E a festa foi a rachar...
Pasaron os días,
o pastor que non paraba de toca-la gaita
e as ovellas que non deixaban de bailar,
comezaron a adelgazar
ficando mais delgadiñas
ca raspa dunha sardiña.

*As OVELLAS GORDAS bailan e desaparecen e trócanse polas OVELLAS
FRACAS no VALADO DEREITO*

Enfadado, cheo de carraxe
o patrón síntese aldraxado
ao ollar seu rabaño escuchumizado...

O PATRON sube polo MURO ESQUERDO, e parase xunto a FAROLA

Sen demorar mais

subiu a móntana.

Asexou...

e atónito observou

ó pastor na gaita tocar

e as ovellas como tolas brincar.

As OVELLAS e o PASTOR desaparecen.

O PASTOR sen gaita aparece xunto ó PATRÓN

-Maldito pícaro do diaño,

vas saber como é o amo.

O patrón xurou,

rexoubou,

e entre gargallada

e rifada...

mandouno a fritir puñetas

-non me irei si antes non me pagas

as xornadas traballadas...

- dixo o pastor sindicalista

Dunha patada no cu

botou da súa facenda

ao pastorciño

e a súa gaita galega...

O PASTOR aparece no VALADO DEREITO

O pastor púxose a gaita a tocar
e o patrón comezou como un tolo a brincar...

Así pasaron as horas

O PATRÓN pasa ó VALADO DEREITO e dálle BOLSA DE CARTOS

case sen alento o xefe berrou:

abonda xa, agora mesmiño

os cartos heite dar...

O PATRÓN desaparece e O PASTOR vai tocando ata o VALADO ESQUERDO

E así marchou para sempre

o repoludo gaiteiro

de pano sedan vestido,

cariñoso e falangueiro que,

tiña costume en cantar

aló pola mañanciña

con esta miña gaitiña

ás nenas ei de enganar.

Sae a MOZA de GORRO ENCARNADO

Todas por el reloucaban,

todas por el se morrían,

se o tiñan cerca, sorrían,

se o tiñan lonxe, choraban.

Sae a MOZA de PANO VERDE

Elas louquiñas bailaban
e por xunto del corrían

Bailan dúas MOZAS o redor do PASTOR

iNas festas, canto contento!
iCantas risas nas fiadas!

Sae a MOZA da PATELA na cabeza e bailan todas o seu redor.

Todas, todas namoradas
aló pola mañanciña
con esta miña gaitiña
ás nenas ei de enganar.

Vai tocando e bailando e volve ó VALADO DEREITO.

Pero, a ledicia duroulle pouco,
pois ó chegar a aldea
escoitase berrar ó mentireiro patrón.
- Ao ladrón, prendede ao ladrón-

Niso aparecen 2 GARDACIVIS

Falsamente é acusado de roubo.
Os gardas préndeno
e lévano a cadea.
e os cartos do asalariado
atopan de contado...

Aparecen o Xuíz e o PATRÓN no MURO ESQUERDO, baixo a FAROLA

Xunto ó xuíz lévano agrilloado.

O patrón fachendoso
larétea amigablemente co letrado: Bla, bla, bla...
Sen facer pregunta algunha
o xuíz, sen mais, o declara culpábel
-Culpábel!
E a cárcere é condenado...
Rí toda a concorrencia: Jo, jo, jo...
o pastor prega clemencia,
esixe un xuízo xusto,
-Xustiza!
mais ninguén escoita
a súa voz esgallada...
e denantes que se di un pensamento
o pastor toca unha muiñeira...

BAILAN TODOS POR TODA A ESCENA

Os gardas, o xuíz, o patrón,
danzan, bailan , brincan, choutan,
arroutan ,, como buxainas
non deixan de rular...
comezou a romaría
que bailen toda a noite
e todo o día...
-Para, deixa de a gaita tocar,

hei confesar a verdade - di abafado
o malencarado patrón.
O xuíz axiña declárao inocente
- Inocente!
os gardas céibano
e o pastor coa súa gaita grileira
a outra torreira vai tocar.....

O PASTOR vaise tocando e desaparece no CUBO do LIXO

i Que comece a festa
que principie a romaría,
bailemos toda a noite,
bailemos todo o día !
Ó son da miña gaitiña,
ó son do meu cantar.

A CANTARUXA mete ó PASTOR no CUBO do LIXO e o GRILO ponlle a TAPA.

GRILO. - Esta claro quen ganou... ¿non si?

CANTARUXA. - Hai que recoñecer que...

GRILO. - Xa era hora...

Señoras e señores,
cantaruxas, grilos, formigas,
ras, caracois,
moscas, mosquitos,
etece, etece, etece...

O GRILO levanta o brazo da CANTARUXA.

O ganador do concurso é...
a Cantaruxa...

A CANTARUXA fai o mesmo co GRILO.

CANTARUXA.- Agarda un chisco meu...
penso que non tes razón ...
ti tampouco estiveches mal...
eu creo que un empate... é o mais xusto.

O GRILO RAPEANDO

GRILO.- Con razón ou sen ela
saltando unha cacharela
na noite de san Xoán
a voz dun nugallán
langrán
rimando rapea
e mil versos cantarea
en dúo consonante
coa cantaruxa danzante
auténtica trobeira
da nosa memoria verdadeira

Mentres cantan bailan os dous

CANTARUXA.- Ven aquí, compañeiro,
imos á regueifa primeiro,

e que a nosa fusión

non sexa confusión

GRILO.- A gaita e a pandeireta,

o vinilo e o CD

a nosa musica peta

e peta no corazón

me mola a fusión

O GRILO dun brinco SUBE ó VALADO ESQUERDO

CANTARUXA.- Ala riba naquel petouto

hai un grilo que canta con outro.

E si rápea , rápea ben,

no petouto do grilo non manda ninguén...

O GRILO BAIXA do VALADO ESQUERDO

GRILO.- Unha cantaruxa do tempo dos mouros

fixo do folclore unha música de tolos,

e si o fixo, fixo ben ,

na solfa da Cantaruxa non manda ninguén...

U a u a

OS DOUS.- Que si fol,

que si fusión,

aquí remata a función

MARCHAN OS DOUS EN PLAN MUSICAL MOVENDO OS SOMBREIROS

-____FIN____-